

ERIC SLEICHIM & BLINDMAN [SAX]

32 FOOT | THE ORGAN OF BACH

Vrijdag 8 mei om 20u in de Sint-Michielskerk – Einde om 21u15

Programma

De saxofoons van BLINDMAN brengen orgelwerken van Johan Sebastian Bach. Het orgel had in Bachs tijd orkestrale proporties aangenomen die door de componist ten volle benut zijn. Door het opsplitsen van de stemmen komt het briljante van de composities des te meer aan de oppervlakte. Door verdubbeling met elektronica worden de lage tonen die eigen zijn aan de 32-voeters van de grote orgels gegenereerd. BLINDMAN verwordt tot een menselijk orgel bewogen door adem.

J.S. Bach / Arr. E. Sleichim
BWV 598: Pedal-exercitium in G minor
BWV 582: Passacaglia & Fuga in C minor
BWV 648: Koraal: Meine Seele
BWV 583: Trio in D minor
BWV 564: Toccata in C Major
I. Toccata - II. Adagio - III. Fuga

E. Schleichim
Storm at Low Tide

J.S. Bach / Arr. E. Sleichim
BWV 535: Prelude & Fugue in G minor
BWV 596: Concerto in D minor nach vivaldi
I. Allegro- Grave – Fuga - II. Largo e spiccato - III. Allegro

Credits

Pieter Pellens > sopraansaxofoon - Hendrik Pellens > alt- en sopraansaxofoon - Piet Rebel > tenorsaxofoon – Raf Minten > baritonsaxofoon - Eric Sleichim > tubax en electronics

BLINDMAN [sax] speelt op Selmer Paris saxofoons en D'Addario rieten.
'32 FOOT / The Organ of Bach' is een BLINDMAN-productie in opdracht van en in coproductie met Festival Oude Muziek – Utrecht, deSingel en in samenwerking met KlaraFestival en Flagey.
BLINDMAN geniet de steun van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Hedendaagse resonanties voor een muzikaal verleden

De laatste 20 jaar heeft BLINDMAN zich toegelegd op een zoektocht naar een saxofoonklank die oude muziek in een nieuw licht plaatst. Het orgel was in Bachs tijd een soort grote synthesizer en was met al zijn kleuren en mogelijkheden de 'koning der instrumenten'.

Om meerstemmige muziek te spelen beschikt de organist, dankzij wisselende manualen, over diverse registers, waardoor het stemmenweefsel perfect te volgen is. Deze differentiatie verkrijgt het kwartet door het zeer specifieke spectrum van elke saxofoon – sopraan, alt, tenor en bariton.

Bij het arrangeren van orgelwerken wordt men constant geconfronteerd met melodielijnen waarvan de hoogte of laagte buiten het bereik van een van de individuele saxofoons ligt. Een boeiend vraag- en antwoordspel ontstaat dan door motieven en melodieën haast ongemerkt aan elkaar, als in een muzikale estafette, door te geven. De instrumentatie volgt op de voet de structuur van de muziek, zoals het spel van thema's, tegenthema's en doorwerkingspassages in de fuga's, of de variatietechniek in de passacaglia.

In zijn orgeloeuvre schrijft Bach zelden een specifiek register of klankkleur voor. In één enkele partituur maakt hij expliciet gewag van het zeer lage 32-voetsregister: dat van Vivaldi's Concerto in d, dat hij bewerkte voor orgel.

Het is een grandioos stuk waarin de majestueuze rijkdom van het orgel verenigd wordt met Vivaldi's sprankelende instrumentale virtuositeit.

de spil

De pedaalpassages, bedoeld voor de langste orgelpijpen of baspijpen (de 16- en 32-voeters), worden hier met tubax gespeeld (een recent ontwikkelde contrabassaxofoon).

Het openingswerk, 'Pedal-exercitium' BWV 598, is een fragmentarisch bewaarde solo van 33 maten, bedoeld om het voetenwerk van aankomende organisten te trainen. Naast de tien vingers die bij het orgel wel drie tot vier klavieren kunnen bedienen, gebruikt een organist immers ook nog de twee voeten. Terwijl bij deze pedaal oefening de techniek vooropstaat, behoort de beroemde 'Passacaglia' in C BWV 582 al tot de categorie "art that conceals art". Aan het begin horen we het pedaal weliswaar heel duidelijk, in een eenvoudige melodie van acht maten, maar in het uitwaaiende vervolg doet Bach er alles aan om te verhullen dat juist deze paar simpele noten het fundament vormen waarop het hele machtig opgetrokken bouwwerk steunt. Deze passacaglia behoort tot de toppen van Bachs variatiekunst.

Het orgelwerk van Bach bevat een onuitputtelijke rijkdom aan genres, vormen en stijlen, zelfs binnen één en dezelfde compositie. 'Tocatta, adagio, fuga' BWV 564 is hiervan een treffend voorbeeld. De toccata, in Venetië ooit begonnen als een soort vrije improvisatie om de vingers los te maken en de luisteraar te imponeren met snel passagespel, werd bij Bach een monumentaal, soms meerdelig werk dat hij niet zelden met een fuga bekroont. Deze toccata valt in drie delen uiteen. Alleen de rapsodische aanvang is een echte toccata, waaraan Bach een adagio en een fuga toevoegde.

Natuurlijk is het orgel nauw verbonden met de kerkmuziek. Maar Bach maakte bepaalde vormen van wereldlijke muziek toegankelijk voor organisten. De nieuwe Italiaanse muziek, in het bijzonder die van Vivaldi, inspireerde hem daarbij. Het 'Concerto in D' BWV 596 is een werk voor orgel solo dat hij modelleerde naar het voorbeeld van Vivaldi's vioolconcerti. Het vijfdelige werk kent twee zeer korte langzame onderbrekingen – een grave van drie maten en een largo van drieëntwintig maten. Substantieel zijn vooral het middendeel (een fuga) en de finale. Wellicht niet toevallig viel zijn keuze onder meer op een concerto met een fuga (eerder zelden bij Vivaldi).

De 'Triosonate' BWV 583, een prachtig adagio, is ook wereldlijk van karakter: een "sonata da camera" waarin twee solisten zich laten begeleiden door de basso continuo (hier de baritonsaxofoon). Italiaanse zangerigheid wordt hier verenigd met oerdegelijk contrapunt.

BLINDMAN

BLINDMAN staat als hedendaags collectief al meer dan 35 jaar aan de top van de muziekwereld. Originaliteit en experiment is wat BLINDMAN drijft. Van bij de oprichting in 1988 trok bezieler Eric Schleichim resoluut de kaart van vernieuwing met een tomeloze passie voor klank. Sinds 2006 is BLINDMAN uitgebreid met de toevoeging van nieuwe kwartetten. Ondertussen deelt het oorspronkelijke kwartet – BLINDMAN [sax] – hun expertise met BLINDMAN [drums], BLINDMAN [strings] en BLINDMAN [hybrid].

In het voorjaar 2025 gaf Eric Sleichim de taak van artistiek en muzikaal leider door aan muziekfilosoof en -dramaturg Tomas Serrien en muzikant, componist en arrangeur Ward De Ketelaere. Tot eind 2027 blijft hij actief als algemeen leider.

GA OP BLIND DATE MET ONS GLOEDNIEUW SEIZOEN Zondag 31 mei van 11 tot 15u

We nodigen je uit voor een blind date met het nieuwe seizoen van De Spil. De enige manier om het écht te leren kennen? Het beleven.

Dat doen we opnieuw op een heel bijzondere manier: met blind dates met een cultureel kantje. Kom langs op zondag 31 mei tussen 11u en 15u, laat je verleiden en wie weet: grote liefde. ❤️

Meer info op www.despil.be